

Sygn. akt VI U 899/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Aleksandra Mitros
Protokolant:	sekr. sądowy Ewa Żarkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 lipca 2014 r. w S.

odwołania R. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 3 kwietnia 2014 roku znak (...)

w sprawie R. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do renty rodzinnej

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje R. B. prawo do renty rodzinnej na okres od 1 maja 2014 r. do 30 września 2014 r.;

II. stwierdza odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania prawidłowej decyzji;

III. przekazuje wniosek R. B. o wypłatę odsetek Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

Sygn. akt VI U 899/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 kwietnia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wstrzymał R. B. wypłatę renty rodzinnej od dnia 1 maja 2014 roku, tj. od miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym wydano decyzję. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wypłata renty została wstrzymana z powodu ustania uprawnień w związku z ukończeniem 25 lat.

W odwołaniu od decyzji R. B. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do renty rodzinnej nadal od dnia 1 maja 2014 roku aż do ukończenia ostatniego roku studiów. Ubezpieczony podniósł, iż co prawda w dniu wydania decyzji ukończył 25 lat, ale jest na ostatnim roku studiów magisterskich, co zostało wykazane w zaświadczeniu przedstawionym przez niego na początku bieżącego roku akademickiego. W ocenie ubezpieczonego, na mocy przepisu art. 68 ustawy

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do renty winno ulec przedłużeniu aż do ukończenia przez niego ostatniego roku studiów, czyli do końca września 2014 roku.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wniósł o jego oddalenie w całości, z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy podkreślił, iż zaskarżoną decyzją wstrzymano wypłatę renty rodzinnej, albowiem wnioskodawca w dniu 3 kwietnia 2014 roku ukończył 25 lat, a - jak wynika z zaświadczeń (...) im. A. M. w P. - w roku akademickim 2013/2014 ubezpieczony powtarza ostatni rok studiów, których planowany termin ukończenia był pierwotnie ustalony na 30 września 2013 roku. Zakład Ubezpieczeń Społecznych powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2000 roku, sygn. akt III UKN 481/99.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony R. B., urodzony w dniu (...), pobierał rentę rodzinną po zmarłym ojcu H. B., do której prawo zostało ustalone w 1992 roku.

Niesporne

Od 1 października 2008 roku R. B. jest studentem studiów stacjonarnych na Wydziale (...) (...) im. A. M. (2) w P.. Planowaną datą ukończenia studiów był 30 września 2013 roku.

Niesporne, a nadto dowody:

- zaświadczenie z 8.09.2009 r., k. 78, pl. II akt ZUS
- zaświadczenie z 11.10.2010 r., . 90, pl. II akt ZUS
- zaświadczenie z 15.09.2011 r., k. 99, pl. II akt ZUS
- zaświadczenie z 16.10.2012 r., k. 105, pl. II akty ZUS

W dniach 23 październik 2013 r. i 18 listopada 2013 r. wpłynęły do organu rentowego zaświadczenia (...) im. A. M. (2) w P. Wydziału (...) z – odpowiednio – 21 października 2013 r. i 13 listopada 2013 r., stwierdzające, że ubezpieczony w roku akademickim 2013/2014 jest studentem piątego roku stacjonarnych jednolitych studiów magisterskich 5-letnich (10 semestrów), przy czym termin ukończenia studiów planowany jest na 30 września 2014 roku.

Dowód:

- zaświadczenie z 21.10.2013 r., k. 111, pl. II akt ZUS
- zaświadczenie z 13.11.2013 r. k.118, pl. II akt ZUS

W dniu (...) roku, będąc na ostatnim, piątym roku studiów, ubezpieczony ukończył 25. rok życia.

Niesporne

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego okazało się uzasadnione.

Stosownie do treści art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm. – dalej jako ustawa emerytalna) renta rodzinna przysługuje dziecku do ukończenia nauki w szkole, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia. W myśl ust. 2 tego artykułu - jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów. Dokumentem potwierdzającym fakt kontynuowania nauki jest zaświadczenie wydane przez szkołę, uczelnię lub inną placówkę prowadzącą kształcenie

lub doskonalenie zawodowe. Jeżeli do wniosku o rentę rodzinną zostanie przedłożone zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły (uczelni) i jest w nim zawarta informacja, do której klasy dziecko uczęszcza, jak również programowy rok ukończenia szkoły, to na podstawie takiego zaświadczenia Oddział ZUS może wypłacać świadczenie bez przerwy, aż do przewidzianego programem terminu ukończenia nauki przez dziecko. Renta rodzinna przysługuje przez cały rok szkolny (akademicki), tj. do dnia 31 sierpnia lub do dnia 30 września, a zatem także przez okres ferii letnich. Zasada ta ma zastosowanie do dzieci kończących szkołę i uczelnię.

Mając na uwadze powyższe, wskazać należy, że renta rodzinna przysługuje od rozpoczęcia nauki do ukończenia nauki w szkole. Przepisy o rencie rodzinnej nie uzależniają przy tym prawa do tego świadczenia od systematyczności nauki, jej pozytywnych rezultatów, ewentualnego powtarzania semestrów. Jedyne warunki to kontynuowanie nauki i ograniczenie wiekowe.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy błędnie przyjął, że zaistniały okoliczności uzasadniające zaprzestanie wypłaty renty rodzinnej ubezpieczonego po dniu 30 kwietnia 2014 roku. Z ustaleń faktycznych wynika bowiem jednoznacznie, że wnioskodawca w chwili osiągnięcia 25. roku życia (3 kwietnia 2014 roku) był na ostatnim roku studiów na (...) im. A. M.w P.. Z zaświadczenia wystawionego przez ww. uczelnię wprost wynika, iż w roku akademickim 2013/2014 R. B. jest studentem piątego roku studiów. Planowany termin ukończenia studiów określony został przez uczelnię na dzień 30 września 2014 roku. W tej sytuacji – ukończenia przez wnioskodawcę 25. roku życia na ostatnim roku studiów - jedyną właściwą decyzją było przyznanie skarżącemu prawa do renty rodzinnej do dnia 30 września 2014 roku. Innymi słowy należało uznać, że ubezpieczony spełnia warunki do dalszej wypłaty renty rodzinnej, określone w art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej, niezależnie od tego, jaki był pierwotnie ustalony termin ukończenia nauki oraz bez względu na to, czy ten ostatni rok powtarza czy odbywa na nim studia po raz pierwszy.

Sąd Okręgowy w całości podziela pogląd prawny sformułowany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 1996 roku II UR 4/96 (OSNP 1996 r. Nr 20, poz. 311), iż z przepisów regulujących prawo do renty rodzinnej dla dzieci wynika, iż zasadniczym celem tego świadczenia jest dostarczanie im środków utrzymania w czasie, gdy w związku z kształceniem nie wykonują pracy dającej źródło utrzymania. Cel ten zwykle zostaje osiągnięty przed ukończeniem 25 roku życia i zasadą jest ustanie wówczas prawa do renty rodzinnej, chociażby uprawniony nie osiągnął jeszcze zasadniczego celu kształcenia. Jedyny wyjątek dotyczy nauki w szkole wyższej, uwzględniony w art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej, który dopuszcza przedłużenie wypłaty renty rodzinnej wówczas, gdy uprawniony osiągnął tę granicę wieku będąc na ostatnim roku studiów. Sąd Najwyższy podkreślił, że nie są istotne przyczyny wydłużenia czasu nauki, mogą więc być obiektywne lub subiektywne, także zawinione. Taka interpretacja nie rodzi niebezpieczeństwa nadużywania uprawnień do renty rodzinnej, gdyż przedłużenie okresu studiów wyższych nie wydłuża ogólnego okresu pobierania tego świadczenia przez studenta. Zgodnie bowiem z art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej, możliwość przedłużenia okresu wypłaty renty rodzinnej powyżej 25 roku życia istnieje tylko do zakończenia tego roku studiów, na którym uprawniony ukończył wiek 25 lat.

Rozróżnienie przyczyn wydłużenia czasu studiowania prowadziłyby – w ocenie Sądu Najwyższego - w praktyce do niedopuszczalnej w odniesieniu do świadczeń z ubezpieczenia społecznego oceny zasadności przyznania świadczeń. W efekcie organ rentowy przyznawałby lub odmawiał wypłaty renty rodzinnej w zależności od rodzaju przyczyn przedłużenia okresu studiów. Podkreślić należy, że w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 roku sygn. akt II UK 174/05 (OSNP 2007 r. Nr 7 - 8 poz. 107) Sąd Najwyższy wypowiedział się wprost, że na podstawie art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej prawo do pobierania renty rodzinnej ulega przedłużeniu do zakończenia ostatniego roku akademickiego, na którym uprawniony ukończył 25 rok życia, bez względu na to, czy rok ten powtarza, czy odbywa na nim studia po raz pierwszy.

Odnosząc się z kolei do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2000 r. II UKN 481/99 (OSNAP 2001 r. Nr 19, poz. 593), zacytowanego przez organ rentowy w odpowiedzi na pozew, w którym Sąd ten stwierdził, że prawo do pobierania renty rodzinnej na podstawie art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40 poz. 267 ze zm.) nie ulega przedłużeniu w razie powtarzania ostatniego roku

studiów, wskazać należy, że wydano go na kanwie innego - aniżeli w niniejszej sprawie - stanu faktycznego. W sprawie będącej przedmiotem wspomnianego orzeczenia student dochodził prawa do dalszej wypłaty renty, mimo ukończenia 25 lat, na czas do ukończenia ostatniego roku studiów powtarzanego ze względów zdrowotnych w następnym roku akademickim. Sąd Najwyższy nie stwierdził więc, że powtarzanie ostatniego roku studiów, w czasie którego doszło do ukończenia 25 roku życia, wyklucza prawo do pobierania renty rodzinnej, lecz że prawo to nie ulega przedłużeniu do końca ostatniego roku studiów, w którym student kończy 26 lat, przypadającego w następnym roku akademickim. Treść art. 68 ust. 2 ustawy oznacza bowiem, że mimo ukończenia 25 lat życia, uprawniony zachowuje prawo do renty rodzinnej tylko do zakończenia ostatniego roku studiów, w trakcie którego ukończył ten wiek.

Reasumując, stwierdzić zatem należy, że skoro ubezpieczony ukończył 25 rok życia będąc na ostatnim roku studiów wyższych, to - zgodnie z przywołanym wyżej art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej - w pełni zasadnym jest jego roszczenie o wypłatę renty rodzinnej do ukończenia tego roku studiów, określonego programowo przez uczelnię na dzień 30 września 2014 roku.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy w Szczecinie, na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Mając powyższe na uwadze, należało ocenić czy w niniejszej sprawie, w której ubezpieczony domagał się prawa do renty rodzinnej po dniu 1 maja 2014 roku, a organ rentowy twierdził, że mu ona nie przysługuje, gdyż powtarza ostatni rok studiów, możliwe było przyjęcie przez Sąd, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za „niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji”. Należało przy tym za ową okoliczność uznać treść zaświadczenie (...)im. A. M. (2)w P.Wydziału (...) z 13 listopada 2013 r., potwierdzające fakt odbywania przez ubezpieczonego studiów na ostatnim, 5. roku studiów.

Jak wynika z przedstawionych wyżej rozważań prawnych, przepis art. 68 ust.2 ustawy emerytalnej jest przepisem jasnym i jako taki nie może być odmiennie interpretowany. Wyraźnie nie uzależnia on przyznania prawa do renty rodzinnej od tego czy ostatni rok studiów jest czy nie jest przez uprawnionego powtarzany. Podobnie jednolite jest w tym zakresie orzecznictwo Sądu Najwyższego do tego przepisu, z którym – w razie wątpliwości interpretacyjnych dotyczących tego przepisu – należało się w całości zapoznać, a nie posługiwać się wybiórczo, działając na niekorzyść osoby utrzymującej się wyłącznie ze spornego świadczenia, wybraną tezę jednego orzeczenia, bez zapoznania się z jego uzasadnieniem (opartym na całkowicie odmiennym stanie faktycznym).

Mając na uwadze powyższe, koniecznym stało się stwierdzenie, że organ rentowy wydał błędną decyzję, odmawiającą przyznania prawa do świadczenia w sytuacji, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem. Powyższe oznacza, że opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

W tej sytuacji, z uwagi na treść przepisu art. 118 ust. 1a ustawy rentowej, koniecznym stało się orzeczenie jak w punkcie II sentencji wyroku.

W punkcie III wyroku - na podstawie art. 464 kpc - przekazano roszczenie ubezpieczonego o odsetki właściwemu do jego rozpoznania organowi rentowemu. R. B. zgłosił to roszczenie dopiero w trakcie postępowania w piśmie procesowym z dnia 22 maja 2014 r. i nie było ono przedmiotem decyzji organu rentowego.

Zgodnie z art. 476 § 2 k.p.c. przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych dotyczących ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia rodzinnego, emerytur i rent, innych świadczeń w sprawach należących do właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Przez sprawy

z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się także sprawy wszczęte na skutek niewydania przez organ rentowy decyzji, we właściwym terminie (art. 476 § 3 k.p.c.).

R. B., domagając się zasądzenia na jego rzecz odsetek od niewypłaconej renty rodzinnej, występuje z nowym roszczeniem z zakresu ubezpieczeń społecznych. Organem właściwym do rozpoznania roszczenia ubezpieczonego jest ZUS, zaś dopiero od jego decyzji będzie przysługiwać ubezpieczonemu odwołanie do VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Okręgowego w Szczecinie.

Stosownie do treści art. 464 § 1 k.p.c. gdy do rozpoznania sprawy właściwy jest inny organ, Sąd zobowiązany jest przekazać mu sprawę.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd, na podstawie art. 464 § 1 k.p.c., orzekł jak w punkcie III wyroku.

VI U 899/14

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)